

College van Omroepen

Raad van Bestuur NPO
De heer H. Hagoort
Postbus 26444
1202 JJ Hilversum

Hilversum, 29 augustus 2011

Betreft: zienswijze MJB 2012-2016

Geachte heer Hagoort, beste Henk,

Graag vraag ik uw aandacht voor het volgende.

In de afgelopen maanden is er veelvuldig overleg het Bestuurdersoverleg geweest tussen de Raad van Bestuur en de omroepinstellingen over de totstandkoming van de MJB 2012-2016. De RvB heeft in het begin van de maand juli 2011 concept-teksten verzonden. Deze zijn besproken in de CvO-vergadering van 15 juli 2011. Voorafgaand is er veel overleg gevoerd over de programmatische voornemens als uitvloeisel van het CBP 2010-2016, over de integratie van de activiteiten in het digitale domein in de paragrafen audio en video, en over de reductie van het aantal aanbodkanalen. Verder is er meer dan eens overleg gevoerd over de financiële paragraaf van de MJB 2012-2016 en enkele vertegenwoordigers van het CvO. De gehele tekst is besproken in de CvO-vergadering van 26 augustus 2011, waarna de zienswijze is opgesteld.

Het overleg was bijzonder complex door het voorgenomen besluit inzake de reductie van het aantal aanbodkanalen en door de verandering van de intekeningssystematiek, waarbij internet onderdeel zou worden van audio en video. Er ontstond onder meer onduidelijkheid over de criteria die bij de reductie zouden worden gehanteerd en over de vraag welke besluiten wanneer zullen, cq moeten worden genomen. In verschillende overlegorganen is hierover gesproken. Het CvO is van mening dat de gevoerde procedure voor verbetering vatbaar is; het overzicht bleek nogal eens zoek, waardoor afwegingen niet goed waren en zijn te maken.

Het CvO is bereid om een positieve zienswijze te geven over de MJB 2012-2016, maar vraagt aandacht voor bijgaande kanttekeningen.

Wat de tekst betreft is het CvO het eens met de vaststelling dat het MJB 2012-2016 kan worden gekenschetst als beleidsarm. Het gaat vooral om een uitwerking van doelstellingen uit het Concessiebeleidsplan 2010-2015. Wel zijn er belangrijke actuele ontwikkelingen die van invloed zullen zijn op de wijze waarop deze doelstellingen kunnen worden uitgevoerd, zoals de voorgenomen bezuinigingen van overheidswege. De MJB 2012-2016 besteedt hier terecht aandacht aan.

College van Omroepen

Wat betreft de uitwerking van het Concessiebeleidsplan 2010-2015: het CvO heeft destijds in zijn zienswijze kanttekeningen gemaakt die nog steeds actueel zijn. Deze hebben betrekking onder meer op de volgende punten.

- Het CvO heeft opgemerkt dat in teksten veel aandacht wordt besteed aan de organisatie, die geheel wordt opgehangen aan netten en zenders: een aanpak die tot stolling kan leiden, zeker als het gaat om de inpasbaarheid van digitale ontwikkelingen. Inmiddels lijkt de flexibiliteit binnen de publieke omroep verder af te nemen. De zorgen van het CvO over de mogelijkheid om kansrijk media-aanbod te ontwikkelen, ook als het buiten de net-en zenderprofielen ligt, zijn niet af- maar toegenomen.
- Het CvO heeft zich eerder een tegenstander getoond van een te strikte scheiding van doelgroepen. In de voorliggende MJB 2012-2016 wordt evenwel doorgedaan op de lijn van versmalling. Het voornemen om Nederland 3 steeds meer te richten op de categorie 20-34 jarigen is daarvan een voorbeeld. Dit voornemen is niet evidence-based: uit alle cijfers blijkt dat de meeste jongeren kunnen worden bereikt zonder ouderen uit te sluiten. Nodig is verruiming van de profielen in combinatie met een onderscheidend aanbod, in plaats van 'aanscherping'. Het CvO heeft aangekondigd daarover in gesprek te willen blijven met de RvB.
- Het CvO heeft zich eerder op het standpunt gesteld dat in de tekst duidelijk tot uitdrukking moet komen wie waarvoor verantwoordelijk is: de omroepinstellingen voor de inhoud; de NPO voor de coördinatie op en tussen de zenders en netten. Beweringen als zouden 'Radio 2' of 'Radio 4' evenementen organiseren komen telkens terug, en zijn onjuist. Ook hierover wil het CvO in gesprek blijven met de RvB.
- Het CvO heeft zich eerder op het standpunt gesteld dat het accentdomein 'kennis' niet alleen op Nederland 1 thuis hoort, maar ook op Nederland 2 omdat de wetenschapsprogramma's op dit net worden uitgezonden. Verder hoort het accentdomein amusement thuis op Nederland 1. Het CvO is van mening dat dit hersteld zou moeten worden.

Het CvO is van mening dat in de inleiding meer aandacht zou mogen worden besteed aan het feit dat de Nederlandse publieke omroep goede prestaties levert in termen van kwaliteit, pluriformiteit en verscheidenheid van het aanbod, de toegankelijkheid en de hoogte van het bereik en last but not least de relatief lage kosten die ermee zijn gemoeid. In vergelijking met omringende landen biedt de Nederlandse omroep veel value for money, zo blijkt uit elk onderzoek. Uit het recente onderzoek van BCG blijkt bovendien dat de besparingsmogelijkheden in overhead gering zijn te noemen. Het CvO heeft eerder aangegeven dat er reden is voor trots en dat zou beter tot uitdrukking kunnen worden gebracht in de MJB-teksten. Het CvO adviseert in dat verband verder om in ieder geval de eerste alinea van de inleiding (pag.4) te vervangen. Wellicht is mogelijk een tekst te vervaardigen met verwijzing naar de omschrijving van de landelijke publieke omroep door de Minister van OCW in haar mediabrief, d.d. 17 juni 2011, in het bijzonder de pagina's 4 en 5.

Het kopje 'heldere taakafbakening' (pag.9) heeft betrekking op de taakafbakening tussen NPO en de omroepen. Wat opvalt is dat de taak van de NPO is omschreven, maar dat er geen woord wordt besteed aan de taken van de

College van Omroepen

omroepen. Het CvO verzoekt die aanvulling aan te brengen en wil daar desgewenst ook zelf voorstellen voor doen.

Uit de financiële paragraaf blijkt dat 2012 kan worden beschouwd als een overgangsjaar. Er staan de komende jaren grote bezuinigingen op stapel, die honderden medewerkers hun baan zullen kosten. Het budget van de publieke omroep zal in de jaren 2013, 2014 en 2015 verminderd worden met een bedrag van € 127 mln. Uit het BCG-rapport blijkt dat de bezuinigingen zullen worden opgevangen door een andere wijze van programmeren. Het CvO pleit er voor om los van deze algemene opmerkingen ook in de tekst alvast de voornemens te benoemen, waarvan nu al bekend is dat die niet of op een aangepaste wijze zullen kunnen worden uitgevoerd. Het is verstandiger om nu al terug te nemen op doelstellingen als bekend is dat die niet gerealiseerd zullen kunnen worden. In dat verband kan ook worden opgemerkt dat een aansluiting van de beleidsvoornemens naar de financiële cijfers de helderheid van de MJB ten goede zou komen.

In het overleg tussen Raad van Bestuur en vertegenwoordigers van het CvO is gesproken over de substituties tussen Mediabudget en NPO-budget die in deze begroting tot uitdrukking zijn gebracht. Daar is vastgesteld dat het CvO die substituties in numerieke zin kan volgen maar dat er in de verdere uitwerking van die budgetoverhevelingen beleidsmatige afspraken nodig zijn, die de gewenste rolverdeling tussen omroepen en NPO adequaat reflecteren. Ook is het noodzakelijk de budgetoverhevelingen te kunnen blijven volgen in het licht van de besparingen die de Raad van Bestuur zal doorvoeren op het NPO-budget. Raad van Bestuur en CvO hebben vastgesteld dat de overheveling van taken van de NPO naar de omroepen niet kan uitwerken als een zelfstandige bezuinigingsdoelstelling op het NPO-budget (evenmin als andersom overigens). Het CvO stelt voor dat vertegenwoordigers van het CvO met de Raad van Bestuur in overleg zullen treden over de afspraken die schuil moeten gaan achter de overheveling van budget en taken van het Mediabudget naar het NPO-budget en vice versa.

In de financiële paragraaf wordt aandacht besteed aan de indexatie 2012. Die wordt aangevraagd en toegevoegd aan de Algemene Media Reserve (AMR), ten behoeve van de dekking van frictiekosten in de komende jaren. Dit bedrag ad € 15,5 mln wordt in de daarop volgende twee jaren eveneens gereserveerd. Het betekent dat na drie jaren aan de AMR een bedrag van € 46,5 mln is toegevoegd. Het CvO vraagt of dit bedrag tevens zal worden aangewend voor de dekking van frictiekosten van MCO en RNWO. Zo ja, dan is het de vraag of dit in overeenstemming is met de Mediawet. Verder blijkt niet uit de tekst dat de gemiste indexatie vanaf 2016 zal worden toegevoegd aan het budget voor de publieke omroep. Het CvO adviseert hier een opmerking over te maken en te voorkomen dat dit bedrag van € 15,5 mln na 2015 verdwijnt.

In het eerdere overleg is van omroepzijde geadviseerd om de aankoop van non-fictie via de omroepen financieel op dezelfde wijze te behandelen als de aankoop van fictie via de NPO. Het CvO verzoekt dit alsnog in de tekst op te nemen.

College van Omroepen

Over de paragraaf programmatische speerpunten kan in zijn algemeenheid worden opgemerkt dat deze elementen bevat die camouflerend werken; terwijl er anderzijds elementen zijn die gezwollen aandoen. Camouflerend zijn de passages waarin onduidelijk blijft wie wat zal doen. Daarover heeft het CvO zoals gezegd eerder kritische opmerkingen gemaakt. Dat geldt bijvoorbeeld voor de passages waarin de 'we'-vorm wordt gebruikt, of waarbij het gaat om de organisatie van evenementen, popconcerten, etc. Uit de tekst zou duidelijk moeten blijken wie welke taak voor zijn rekening neemt: omroepen zijn verantwoordelijk voor de inhoud van het media-aanbod en de NPO voor de coördinatie op en tussen de aanbodkanalen. De gezwollen toon valt op als het gaat om karakteristieken van het aanbod. Dat komt de helderheid en de nauwkeurigheid niet ten goede. Beter is het zo dicht mogelijk bij de feiten te blijven, ook als deze zeer positief zijn.

Een aantal specifieke kanttekeningen is opgenomen in de bijlage.

Ten aanzien van de beleidsvoornemens digitaal beleid merkt het CvO op dat over dit onderwerp de afgelopen maanden veelvuldig overleg is gevoerd in het BO. Het heeft ertoe geleid dat de activiteiten van omroepen in het digitale domein (internet, themakanalen) worden geïntegreerd in de paragrafen audio en video.

In verband hiermee staat ook het voorgenomen besluit van de RvB inzake de reductie van kanalen. Dit is op 25 juli 2011 verzonden naar het CvO met het verzoek om een zienswijze. Aan dit voorgenomen besluit zijn juridische aspecten verbonden. Het CvO heeft hierover advies ingewonnen en geeft separaat een zienswijze. Het betekent dat ten aanzien van de beleidsvoornemens in het digitaal domein in de MJB 2012-2016, in het bijzonder bijlage 1 een voorbehoud geldt, dat voortvloeit uit het standpunt van het CvO inzake de reductie van de aanbodkanalen. Het betekent eveneens dat de RvB zich niet zou moeten verbinden aan de reductie van het aantal kanalen, omdat dit onderwerp van geschil is.

Met vriendelijke groet
College van Omroepen

Lennart van der Meulen
voorzitter

College van Omroepen

Bijlage: voorstel tekstaanpassingen

- a. *Pag.4, regel 2-6 schrappen en vervangen door tekst met verwijzing naar een passage uit de mediabrief d.d. 17 juni 2011(pag.4/5) waarin de Minister zich duidelijk en positief uitspreekt over de waarde van de landelijke publieke omroep in Nederland.*
- b. *Pag. 5, regel 2-4: 'Het feit....gooien' kan worden geschrapt (verzwakt tekst en voegt niets toe)*
- c. *Pag. 7, regel 31 e.v. – alvast combineren met de inhoud van pag.11, regel 20 e.v?*
- d. *Pag. 8, regel 5-7: 'De LPO....ervan' kan worden geschrapt mn de zinsnede inzake 'haalbaar' verzwakt en voegt niets toe.*
- e. *Pag.8, regel 20: de zinsnede 'zeker gezien het toenemende aantal spelers in het veld' moet worden geschrapt. Het aantal spelers is de laatste jaren immers feitelijk niet toe-, maar afgenomen.*
- f. *Pag.8, regel 27: 'overigens' kan worden geschrapt*
- g. *Pag. 9, regel 8-34: deze alinea is niet helder: zou ofwel moeten worden geschrapt, ofwel duidelijker moeten worden opgeschreven; de opmerking inzake 'zelfstandig blijven' is na de uitkomst van mediabrief en mediadebat waarschijnlijk niet realistisch.*
- h. *Pag. 9, regel 15: aangekondigd wordt een paragraaf over taakafbakening tussen NPO en omroepen; het gaat alleen om NPO; waar is de taakomschrijving van de omroepen?*
- i. *Pag.9, regel 18: 'helder' schrappen, wat de omschrijving is niet helder: beter: regel 20 e.v. werkelijk helder opschrijven.*
- j. *Pag.9, regel 36: 'ook' schrappen'*
- k. *Pag. 10, regel 2: 'namens de omroepen' schrappen.*
- l. *Pag. 10, regel 2: 'marketing' veranderen in 'promotie' of 'marketing-communicatie'.*
- m. *Pag. 16, regel 35: wie is 'we'? wat is de mediawettelijke status van deze activiteiten (evenementen N2 en R4)?*
- n. *Pag. 16, regel 37: wie is radio 4? Heeft dit aanbodkanaal de taak en bevoegdheid verschillende andere aanbodkanalen en diensten en evenementen te ontwikkelen om klassieke muziek bij het publiek te brengen? Deze aankondiging roept zonder uitleg vragen op.*
- c. *Pag.17, regel 10: wie is 'we' op Ned.2. Tekst is camouflerend en suggereert dat NPO een rol zou hebben bij organisatie van evenementen. Mutatis mutandis gelden dezelfde punten voor de andere netten en zenders.*
- d. *Pag. 18, regel 24: roept de vraag op wie al het opiniërend aanbod monitort en wie stuurt dit bij? Is dit een realistische ambitie?*
- e. *Pag.18, regel 37 e.v.: het onderscheid tussen geprofileerd en ongeprofileerd aanbod is kunstmatig. De exclusieve koppeling van eigenzinnigheid en dissonantie aan geprofileerd aanbod is onjuist.*
- f. *Pag.20, regel 21: onderbouwing van 'hoogtepunt' met cijfers?*
- g. *Pag.20, regel 28 e.v.: ten behoeve van verbetering van bereik bij doelgroep 20-34 wordt (zoals vaak) de 'aanscherping van sturing op netprofiel' aangekondigd. Dit niet evidence based: uit de kijkcijfers is het omgekeerde af te leiden; een grotere variatie van het aanbod leidt tot meer succes. (De doelgroep wordt het meest bereikt op Nederland 1 en RTL4 en als gaat om Nederland 3 met voetbal en DWDD).*
- h. *Pag. 22, regel 14: toevoeging dat ook de omroepinstellingen daarbij betrokken zullen worden.*
- i. *Pag.22, regel 29. Wat wordt bedoeld met een gezamenlijk programmaconcept?*
- j. *Pag.22, regel 35 e.v.: toevoeging van uitgangspunt van budgetneutraliteit bij deze overheveling van taken van RNO naar publieke omroep.*
- k. *Pag. 25, regel 6: 'daarbij hoort' is onduidelijk; het veronderstelt groei, terwijl het gaat om gedwongen krimp. Beter: 'niettemin'. Verder lijkt het digitaal domein te worden verbonden aan Nederland 1. Er wordt niets vermeld bij de andere netten. Beter is het een algemene formulering op te nemen inzake het digitaal domein, waarnaar bij elk net kan worden verwezen.*
- l. *Pag.25, regel 32: 'belangwekkend' zou moeten worden vervangen door 'calamiteiten en evenementen'.*
- m. *Pag.26, regel 14; wat wordt bedoeld met inzet sociaal netwerk en archief? - ook gegeven de voornemens mbt de themakanalen.*
- n. *Pag. 28, regel 22: is de toename van Nederlands jeugd drama nog realistisch?*

College van Omroepen

- o. Pag. 28, regel 39 e.v: wie is verantwoordelijk voor deze uitbreiding van Z@pp in het digitale domein?
- p. Voor de kanalen Spirit 24 en Sterren24 zou de terminologie moeten worden gehanteerd uit de toelichting intekening video zerobase. Dus: gezamenlijke thematische on demand portal, respectievelijk individuele thematische on demand portal.